

PROCEDURY

**POSTĘPOWANIA NA WYPADEK NIEPOŻĄDANYCH ZACHOWAŃ
UCZNIÓW I DOROSŁYCH
NA TERENIE SZKOŁY**

**POSTĘPOWANIA W SYTUACJI ZAISTNIENIA PODEJRZENIA
O STOSOWANIU PRZEMOCY W RODZINIE WOBEC DZIECKA**

**ORAZ W SYTUACJACH ZAISTNIAŁYCH
NA TERENIE SZKOŁY
ZAGRAŻAJĄCYCH JEJ BEZPIECZEŃSTWU**

Metody postępowania pedagogicznych i niepedagogicznych pracowników szkoły jako instytucji w sytuacjach kryzysowych

Zasady ogólne

1. Postępowanie w sytuacjach kryzysowych z udziałem ucznia, powinno być prowadzone w możliwie najszybszym czasie i przy zapewnieniu bezpieczeństwa psychofizycznego ucznia.
2. Uczeń i jego rodzice mają prawo do pełnej informacji o sytuacjach i podjętych przez szkołę działaniach ich dotyczących.
3. Osobą odpowiedzialną na terenie szkoły za respektowanie praw ucznia jest Dyrektor Szkoły.
4. Uczniowie wykraczający poza normy prawne i zasady zachowania akceptowane w szkole ponoszą sankcje przewidziane w Statucie Szkoły.

Zachowania agresywne

1. Bójki.
2. Stworzenie zagrożenia dla życia i zdrowia własnego i innych – posiadanie niebezpiecznych przedmiotów(środki pirotechniczne, łańcuchy, noże, zapalniczki, kije, itp.), używanie ognia na terenie szkoły, posiadanie niebezpiecznych substancji.
3. Wulgarne zachowanie, lekceważący i arogancki stosunek do uczniów i pracowników szkoły.
4. Nierespektowanie zarządzeń obowiązujących w szkole.
5. Wymuszenie, zastraszenie, podżeganie do bójek, wyzywanie.
6. Dewastowanie mienia szkolnego i cudzej własności.

1.

Procedura postępowania w sytuacjach zachowania agresywnego ze strony uczniów

---

1. Nauczyciel przeprowadza rozmowę z uczniem, uświadamiając mu nieodpowiednie zachowanie; informuje o tym wychowawcę klasy.
2. W dzienniku elektronicznym informuje rodziców ucznia o jego agresywnym zachowaniu, zwracając uwagę na przeprowadzenie przez rodziców rozmowy z dzieckiem na temat przestrzegania praw człowieka, budowania pozytywnych relacji międzyludzkich.
3. Zwraca się z prośbą (pisemnie, telefonicznie bądź poprzez dziennik elektroniczny) o zgłoszenie się rodzica (prawnego opiekuna) do szkoły; przeprowadza rozmowę z rodzicem (prawnym opiekunem), pogłębiając wiedzę na temat ucznia, jego rozwoju intelektualnego, społecznego, emocjonalnego oraz sytuacji rodzinnej.
4. Nauczyciel podejmuje działania wychowawcze (w oparciu o uzyskane informacje o uczniu) zmierzające do eliminacji trudności i rozwiązania problemów szkolnych ucznia jednocześnie zobowiązuje rodzica do rzetelnej współpracy.
5. W przypadku utrzymywania się nieprawidłowych relacji ucznia z rówieśnikami (pobicia, zaczepianie itp.) wychowawca klasy prosi pedagoga i psychologa szkolnego o przeprowadzenie diagnozy problemów wychowawczych i emocjonalnych ucznia.
6. W przypadku zaistnienia konieczności przeprowadzenia badań w Poradni Psychologiczno –Pedagogicznej, pedagog/psycholog proszą o to rodzica, jednocześnie rzetelnie informując go o znaczeniu opinii w dalszej edukacji i wychowaniu ucznia.
7. Nauczyciel, specjaliści opracowują plan naprawczy w celu przezwyciężenia trudności ucznia wraz z pisemnym zobowiązaniem dla rodzica.
8. W przypadku braku poprawy zachowania ucznia oraz należytej współpracy ze strony rodziców (nie realizowania zaleceń planu naprawczego – zalecenia PPP oraz szkoły mające na celu poprawę funkcjonowania ucznia), Dyrektor szkoły kieruje wnioskiem do Sądu Rejonowego – Wydział Rodzinny i Nieletnich o wgląd w sytuację rodzinną ucznia bądź o wsparcie szkoły w działaniach wychowawczych, ewentualnie wniosek do Komendy Miejskiej Policji – Wydział Nieletnich o przeprowadzenie rozmowy profilaktyczno-wychowawczej.

Działania naprawcze:

Współpraca pomiędzy wychowawcą, dyrektorem, wicedyrektorem, pedagogiem, psychologiem szkolnym i rodzicem – monitoring zachowania ucznia po interwencji zgodnej z procedurą.

2.

Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia używania przez uczniów alkoholu, palenia papierosów lub innych substancji psychoaktywnych.

W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który *nie ukończył 18 lat* używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, lub przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji (naruszenie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, włóczęgostwo, udział w działalności grup przestępczych) podejmuje się następujące kroki:

1. Nauczyciel przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie szkolnego pedagoga oraz dyrekcję szkoły.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia, przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz - w ich obecności – z uczniem. W przypadku potwierdzenia informacji zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś do szczególnego nadzoru nad dzieckiem.
4. Wychowawca sporządza notatkę ze spotkania, w której zamieszczone zostaną zobowiązania do pracy nad dzieckiem, podpisane przez wszystkie osoby uczestniczące w spotkaniu lub kontrakt. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
5. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ucznia, szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich)
6. Szkoła powiadamia sąd lub policję, jeżeli wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

3. Procedura postępowania w sytuacji posiadania przez uczniów przedmiotów niedozwolonych na terenie szkoły

---

1. Pracownik szkoły podejmuje próbę nakłonienia ucznia do oddania niebezpiecznego przedmiotu.
2. Powiadamia wychowawcę ucznia i dyrekcję szkoły.
3. Wychowawca zawiadamia rodziców bądź prawnych opiekunów ucznia.
4. W sytuacji zaistnienia podejrzenia, że uczeń zamierza użyć niebezpiecznego przedmiotu dyrektor zawiadamia Policję.

4.

Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia dewastacji mienia szkolnego lub cudzej własności

---

I. Jeśli świadkiem zdarzenia jest pracownik szkoły

1. Niezwłocznie powstrzymuje sprawców.
2. Zawiadamia dyrekcję szkoły lub kierownika gospodarczego.
3. W przypadku braku możliwości ustalenia sprawcy/sprawców podejmuje czynności mające na celu ich ustalenie (rozmowy z osobami przebywającymi w pobliżu miejsca zdarzenia, przegląd monitoringu).
4. Dyrektor, wychowawca wzywa rodziców sprawcy/sprawców.
5. W przypadku dużej szkody Dyrektor szkoły wzywa Policję.
6. Dyrektor Szkoły podejmuje kroki w celu wyciągnięcia konsekwencji wobec rodziców sprawcy /sprawców.

II. Jeśli świadkiem zdarzenia jest uczeń lub osoba nie będąca pracownikiem Szkoły

1. Niezwłocznie zawiadamia pracownika szkoły.

5.

Procedura postępowania w przypadku kradzieży lub zniszczenia mienia szkolnego lub prywatnego, dokonanego na terenie szkoły przez uczniów szkoły

---

1. W przypadku zgłoszenia kradzieży lub zniszczenia sprawą zajmuje się pracownik pedagogiczny, któremu kradzież lub zniszczenie zgłoszono.
2. O fakcie kradzieży lub zniszczenia bezzwłocznie powiadamiany jest dyrektor szkoły.
3. Dyrektor, po przyjęciu zawiadomienia, może przekazać prowadzenie wyjaśnień innej osobie.
4. Dyrektor szkoły lub wyznaczona przez niego osoba bezzwłocznie powiadamia rodziców ucznia poszkodowanego, jak i podejrzanego o dokonanie kradzieży lub zniszczenia - o podjętych przez pracownika działaniach mających na celu wyjaśnienie sprawy.
5. W przypadku, gdy wartość kradzieży lub zniszczenia przekracza 500 zł. lub kwoty zgodnej z aktualnym stanem prawnym sprawa obligatoryjnie jest zgłaszana Policji.

6.

**Procedura postępowania w przypadku
zachowania ucznia uniemożliwiającego prowadzenie lekcji
(wulgarne zachowania w stosunku do rówieśników, nauczyciela,
głośne rozmowy, spacerowanie po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela).**

---

1. Nauczyciel upomina słownie ucznia.
2. Stara się opanować sytuację w klasie.
3. Niezwłocznie po zakończeniu lekcji powiadamia wychowawcę klasy.
4. Wychowawca podejmuje kroki dyscyplinujące ucznia.

Jeśli uczeń notorycznie uniemożliwia prowadzenie lekcji:

1. Wychowawca klasy powiadamia rodziców ucznia, pedagoga, psychologa i Dyrektora Szkoły.
2. Wspólnie podejmuje kroki wobec ucznia (procedura postępowania z uczniem sprawiającym trudności wychowawcze/zachowania agresywne).

7. Procedura postępowania w sytuacji naruszenia nietykalności osobistej nauczyciela lub pracownika szkoły

---

1. Poszkodowany zawiadamia niezwłocznie, wychowawcę ucznia i Dyrektora Szkoły.
2. Wychowawca zawiadamia rodziców bądź prawnych opiekunów ucznia i w trybie pilnym wzywa ich do szkoły.
3. Dyrektor Szkoły we współpracy z wychowawcą ucznia podejmuje kroki dyscyplinujące:
  - a. nagana Dyrektora Szkoły z wpisem do akt osobowych ucznia,
  - b. obniżenie oceny z zachowania
4. O podjętych środkach dyscyplinujących Dyrektor zawiadamia rodziców bądź prawnych opiekunów ucznia.
5. Jeśli poszkodowany jest pracownikiem pedagogicznym i naruszona została jego nietykalność osobista, Dyrektor zawiadamia Policję i Sąd Rodzinny.

8.

Procedura postępowania w sytuacji agresywnego zachowania pracownika szkoły wobec ucznia (wyzwiska, szarpanie, uderzenia, zniszczenie lub zabranie mienia ucznia – z wyjątkiem przedmiotów niedozwolonych).

---

1. Na wniosek ucznia, rodzica lub pracownika szkoły, dyrekcja szkoły przeprowadza niezwłocznie postępowanie wyjaśniające ze stronami konfliktu.
2. Dyrektor szkoły przeprowadza rozmowę dyscyplinującą z winnym zaistniałej sytuacji.
3. W przypadku powtarzania się zarzutów Dyrektor Szkoły podejmuje postępowanie dyscyplinarne wobec pracownika.

9.

Procedura postępowania w przypadku samowolnego opuszczenia zajęć przez ucznia

---

1. Wychowawca telefonicznie powiadamia rodziców/opiekunów prawnych ucznia o nieobecności w celu ustalenia jej przyczyny. Wychowawca odnotowuje ten fakt w dzienniku lekcyjnym.
2. Na wniosek rodzica/opiekuna wychowawca usprawiedliwia nieobecność ucznia w szkole (o ile nie minął ustalony termin do jej usprawiedliwienia).
3. Jeżeli rodzic nie wiedział o nieobecności ucznia, wychowawca pozostawia w dzienniku szkolnym nieobecność nieusprawiedliwioną.
4. Gdy brak jest kontaktu z rodzicami ucznia, wychowawca wysyła pisemne zawiadomienie do rodziców/opiekunów prawnych ucznia informujące o nieobecności ucznia w szkole, a więc nierealizowaniu przez niego obowiązku szkolnego lub nauki i wyznacza im termin stawienia się w szkole.
5. W przypadku powtarzających się nieusprawiedliwionych nieobecności ucznia, wychowawca powiadamia o tym pedagoga/psychologa szkolnego.
6. W obecności pedagoga i wychowawcy, porozmawiaj z rodzicami/opiekunami prawnymi ucznia. Przedstawia im jakie konsekwencje może ponieść uczeń oraz jakie konsekwencje mogą być wyciągnięte wobec nich, gdy uczeń nie będzie realizował obowiązku szkolnego.
7. W przypadku dalszych nieobecności wychowawca stosuje wobec ucznia kary przewidziane w Statucie szkoły.
8. Jeżeli, mimo podjętych działań, uczeń nadal wagaruje, powiadomią się pisemnie kolejno:
  - 1) Kuratora zawodowego, jeżeli uczeń jest pod kuratelą,
  - 2) Policję - wydział nieletnich,
  - 3) Sąd rodzinny.

Podstawa prawna:

Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2021 r., poz. 1082) - art. 41 ust. 1.

10.

Procedura postępowania w przypadku samowolnego opuszczenia przez ucznia świetlicy szkolnej

---

1. Wychowawca świetlicy, po stwierdzeniu nieobecności ucznia, próbuje ustalić przyczyny jego nieobecności. Prosi o pomoc w odnalezieniu ucznia np. woźną, sprzątaczkę, inną osobę przebywającą na korytarzu.
2. Wychowawca świetlicy nie może opuścić świetlicy.
3. Jeżeli ucznia nie udało się odnaleźć, wychowawca świetlicy informuje Dyrektora Szkoły o jego nieobecności.
4. Dyrektor zawiadamia rodziców/opiekunów prawnych ucznia o zaistniałym zdarzeniu.
5. Wychowawca świetlicy sporządza notatkę w dzienniku zajęć świetlicy.
6. Jeśli to kolejne wagary ucznia, wychowawca powinien zawiadomić pedagoga szkolnego.
7. Pedagog ustala przyczyny uciekania ucznia z zajęć w świetlicy, a także ustala miejsce pobytu dziecka w czasie nieobecności w świetlicy.
8. Wychowawca świetlicy wyciąga wobec ucznia konsekwencje określone w statucie szkoły.

11.

Procedura przeniesienia ucznia do innej szkoły

1. Jeżeli podjęte środki wychowawcze i zastosowane uprzednio kary wobec ucznia nie przyniosły rezultatów w postaci poprawy zachowania, Dyrektor Szkoły może wystąpić do kuratora oświaty z wnioskiem o przeniesienie ucznia do innej szkoły.
2. Wniosek powinien być odpowiednio uzasadniony i opisywać nie tylko wykroczenia ucznia, ale także podejmowane przez szkołę działania i ich efekty.
3. Rada pedagogiczna podejmuje uchwałę opiniującą przeniesienie ucznia do innej szkoły.
4. Dyrektor sporządza wniosek do kuratora oświaty o przeniesienie ucznia do innej szkoły.
5. Do wniosku dołącza uzasadnienie obejmujące:
  - 1) diagnozę określającą przyczyny decydujące o przeniesieniu ucznia, powody decydujące o wystąpieniu z wnioskiem
  - 2) podjęte do tej pory przez szkołę środki zaradcze wobec ucznia (np.: współpraca z rodzicami/prawnymi opiekunami, pedagogiem, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, policją, kuratorem sądowym, radą rodziców, samorządem uczniowskim i inne)
  - 3) przewidywane skutki przeniesienia ucznia do innej szkoły (proponowany termin przeniesienia, różnice programowe, odległość z miejsca zamieszkania - komunikacja, czyli możliwości adaptacyjne ucznia w nowym środowisku)
  - 4) wskazanie propozycji szkoły, która może przyjąć ucznia
  - 5) uchwałę rady pedagogicznej,
  - 6) wyciąg ze statutu szkoły - określający przypadek lub przypadki przeniesienia ucznia do innej szkoły,
  - 7) inną dokumentację (np.: stanowisko rodziców ucznia, poradni pedagogiczno-psychologicznej, pedagoga, wychowawcy, kuratora sądowego).
6. Kurator oświaty po analizie złożonej dokumentacji wydaje decyzję administracyjną o przeniesieniu lub o odmowie przeniesienia ucznia do innej szkoły.
7. Pozytywne rozpatrzenie wniosku zależne jest od wykorzystania wszystkich możliwości oddziaływania wychowawczego na ucznia i rokowania, że zmiana środowiska wpłynie na poprawę zachowania ucznia.
8. Kurator oświaty przekazuje decyzję za pokwitowaniem:
  - 1) rodzicom/opiekunom prawnym ucznia,
  - 2) dyrektorowi szkoły wnioskującemu o przeniesienie ucznia oraz
  - 3) dyrektorowi szkoły przyjmującej ucznia.

Podstawa prawna:

Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2021 r. poz. 1082) - art. 68 ust. 2, ust. 3, art. 70 ust. 1 pkt 5, art. 98 ust. 1 pkt 20.

12. Procedura przeniesienia ucznia do równoległej klasy

---

1. Możliwość przeniesienia ucznia do innej klasy może mieć miejsce:
  - 1) na wniosek rodziców (prawnych opiekunów) z powodu:
    - a. złego zaaklimatyzowania się dziecka w klasie,
    - b. zmiany miejsca zamieszkania lub innych ważnych przyczyn, które nastąpiły w trakcie roku szkolnego
  - 2) przeniesienie karne na wniosek wychowawcy

przeniesienie na wniosek rodziców (prawnych opiekunów)

2. Rodzice zgłaszają problem oraz jego przyczynę wychowawcy klasy, ewentualnie pedagogowi, którzy podejmują próbę rozwiązania problemu.
3. W sytuacji zdecydowanej woli rodziców o przeniesieniu dziecka do innej klasy rodzice składają podanie do dyrektora szkoły, uzasadniając przyczyny swojej decyzji.
4. Dyrektor rozpatruje możliwości przeniesienia ucznia do innej klasy, biorąc pod uwagę liczebność klasy, równomierny podział na chłopcy – dziewczynki, sytuację wychowawczą, ramowy plan nauczania.
5. W miarę możliwości dyrektor podejmuje decyzję o przeniesieniu ucznia lub pozostawieniu go w danym zespole klasowym konsultując się również z zespołem wychowawczym, pedagogiem szkolnym / pedagogiem specjalnym / psychologiem szkolnym.
6. W przypadku braku rozwiązania następuje narada w gronie: dyrektor, specjaliści szkolni, wychowawcy klas.
7. Ostateczną decyzję w tej sprawie podejmuje dyrektor i komunikuje ją rodzicom we wcześniej ustalonym terminie.

przeniesienie karne na wniosek wychowawcy

8. Podstawą prawną wykonania ustalonej kary są zapisy w statucie szkoły.
9. Karne przeniesienie do równoległej klasy stosowane jest w przypadku częstego łamania regulaminu szkoły i kiedy wyczerpane zostały wszelkie dostępne oddziaływania naprawcze i wychowawcze.
10. Decyzję o przeniesieniu ucznia podejmuje zespół w składzie: zespół wychowawczy, pedagog szkolny/pedagog specjalny/psycholog szkolny / nauczyciele uczący ucznia na wniosek wychowawcy, po wysłuchaniu jego argumentacji ze wskazaniem klasy do której zostanie przeniesiony z uwzględnieniem ramowego planu nauczania.
11. Dyrektor szkoły informuje rodziców (prawnych opiekunów) o podjętej decyzji.

13.

Procedura postępowania w sytuacji, gdy zdarzył się wypadek w szkole lub na terenie szkoły

---

W przypadku zaistnienia sytuacji, w której uczeń ulegnie wypadkowi (urazy i uszkodzenia ciała), osoba będąca świadkiem zdarzenia jest zobowiązana do podjęcia następujących działań:

I. Jeśli świadkiem zdarzenia jest pracownik szkoły:

1. Pracownik szkoły, który przyjął wiadomość o wypadku niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w szczególności sprowadzając fachową pomoc medyczną, a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy.
2. O wypadku zawiadamia niezwłocznie Dyrektora Szkoły.
3. Dyrektor powiadamia rodziców bądź prawnych opiekunów dziecka.
4. W razie ciężkich urazów (wymagających interwencji pogotowia ratunkowego, policji, straży pożarnej) Dyrektor powiadamia organ prowadzący szkołę i Radę Rodziców.
5. W przypadku, kiedy przyczyną wypadku była wadliwość sprzętu, awaria urządzeń bądź wyposażenia budynku, Dyrektor powiadamia Inspektora BHP.
6. Dyrektor zawiadamia Prokuraturę i Kuratora Oświaty w przypadku wystąpienia:
  - 1) - ciężkiego wypadku,
  - 2) - zbiorowego wypadku,
  - 3) - śmiertelnego wypadku.
7. Zawiadomień, o których mowa w punktach 2,3,4,5,6 dokonuje Dyrektor bądź upoważniony przez niego pracownik szkoły.

II. Jeśli świadkiem zdarzenia jest uczeń lub osoba dorosła nie będąca pracownikiem szkoły:

1. Udziela pomocy poszkodowanemu.
2. Bezzwłocznie powiadamia pracownika lub Dyrektora szkoły.
3. Zabezpiecza miejsce wypadku.

14. Procedura postępowania w przypadku pojawienia się obcej osoby na terenie szkoły

---

Każdy, kto nie jest aktualnie uczniem bądź pracownikiem szkoły jest osobą obcą.

Postępowanie wobec osób obcych przebywających na terenie szkoły:

1. Każdy pracownik szkoły ma prawo żądać informacji o celu pobytu osoby obcej na terenie i w budynku szkoły.
2. W przypadku, gdy osoba obca kieruje się do nauczyciela przedmiotowego, innego pracownika pedagogicznego lub niepedagogicznego, należy skierować ją w odpowiednie miejsce.
3. W przypadku, gdy osoba obca odmawia podania celu wizyty, zachowuje się agresywnie bądź stwarza zagrożenie dla osób przebywających w szkole, należy podjąć próbę wyprowadzenia jej z terenu szkoły.
4. Przy odmowie wyjścia należy wezwać pomoc.
5. O sytuacji niezwłocznie powinna zostać poinformowana Dyrekcja szkoły.
6. Dyrektor szkoły w razie wystąpienia takiej konieczności zawiadamia Policję.

15. Procedura postępowania w przypadku agresywnego zachowania rodziców wobec uczniów i własnych dzieci na terenie szkoły

---

Każdy pracownik szkoły ma obowiązek reagowania na zachowanie agresywne. W przypadku, gdy pracownik szkoły jest świadkiem zachowania agresywnego osoby dorosłej wobec ucznia szkoły lub własnego dziecka powinien:

1. Podjąć próbę przerwania zachowania agresywnego.
2. Powiadomić Dyrektora szkoły.
3. W przypadku, gdy osoba dorosła nie zaprzestała zachowania agresywnego Dyrektor szkoły zawiadamia Policję.

Ponadto:

Nauczyciel sprawujący opiekę nad klasą nie może dopuścić do sytuacji kontaktowania się rodziców z innymi uczniami w celu wyjaśniania kwestii spornych (konfliktowych) bez zgody ich rodziców.

16. Procedura postępowania w przypadku żałoby po śmierci ucznia

---

1. Poinformowanie dyrektora, pedagoga, wychowawców, nauczycieli;
2. Poinformowanie uczniów na forum klasy. Informację należy ograniczyć do minimum.
3. Stworzenie możliwości uczestniczenia w ceremonii pogrzebowej;
4. Monitorowanie stanu psychicznego uczniów, zwrócenie uwagi na uczniów, u których stwierdza się szczególnie ostry lub chroniczny przebieg reakcji;
5. Objęcie szczególnym wsparciem uczniów klasy, do której uczęszczał zmarły uczeń;
6. Objęcie wsparciem rodzinę zmarłego ucznia;
7. Konsultacja sytuacji z pedagogiem lub specjalistą z PPP; ułatwienie kontaktu ze specjalistami z placówek wsparcia zewnętrznego.

17.

Procedura postępowania w sytuacjach spornych i konfliktach

Sporne sprawy i konflikty na terenie szkoły rozwiązuje się następująco:

1. Konflikty pomiędzy uczniami na terenie klasy, rozstrzyga wychowawca klasy. Pomocą służą mu nauczyciele uczący w danej klasie. W sytuacjach długotrwałego, ostrego konfliktu o udział w spotkaniu wyjaśniającym i zamykającym konflikt proszeni są rodzice uczniów.
2. Konflikt pomiędzy uczniami różnych klas rozstrzygają wychowawcy tych klas, pedagog, psycholog we współpracy z dyrekcją szkoły. W sytuacjach długotrwałego, ostrego konfliktu o udział w spotkaniu wyjaśniającym i zamykającym konflikt proszeni są rodzice uczniów.
3. Konflikt pomiędzy uczniem i nauczycielem – rozstrzyga wychowawca klasy we współpracy z Dyrektorem szkoły. W razie długotrwałego, ostrego konfliktu o udział w spotkaniu wyjaśniającym i zamykającym konflikt proszeni są rodzice ucznia.
4. Konflikt między nauczycielem a rodzicami ucznia – rozstrzyga wychowawca klasy we współpracy z Dyrektorem szkoły.

18.

Procedura postępowania mające na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym w szkole (w tym próbom samobójczym i samobójstwom uczniów)

---

1. Systematyczna obserwacja zachowania, nastrojów, emocji uczniów przez nauczycieli, a szczególnie przez wychowawców.
2. Rozwiązywanie na bieżąco problemów, konfliktów między uczniami, częste rozmowy indywidualne, w razie potrzeby informowanie rodziców o sytuacji dziecka.
3. W przypadku, gdy stan emocjonalny i sposób myślenia dziecka niepokoi wychowawcę - zawiadamia on rodziców oraz pedagoga i psychologa szkolnego.
4. Pedagog i psycholog szkolny rozpoznają sprawę, prowadzą rozmowę z dzieckiem, rodzicami i w miarę potrzeb decydują o skierowaniu na badania specjalistyczne.

19.

Procedura postępowania w przypadku zaistnienia podejrzenia o stosowaniu przemocy w rodzinie wobec dziecka

---

Niniejsza procedura została opracowana w oparciu o obowiązujące prawo, a głównie Ustawę o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. z późniejszymi zmianami (Ustawa z 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie).

Ustawodawca zdefiniował **przemoc w rodzinie** (art.2, pkt 2) jako **jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.**

Art. 12 pkt 1 ustawy nakłada na szkołę konkretny obowiązek prawny:

Osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych lub zawodowych powzięły podejrzenie o popełnieniu ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie, niezwłocznie zawiadamiają o tym Policję lub prokuratora.

Art. 9d, pkt 4 określa

Wszczęcie Procedury Niebieskiej Karty następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych i zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

W przypadku uzyskania informacji, że uczeń jest ofiarą przemocy, szkoła podejmuje następujące kroki:

1. Nauczyciel sporządza notatkę służbową i przekazuje informację wychowawcy klasy /pedagogowi /psychologowi szkolnemu/dyrektorowi szkoły.
2. Pedagog/ psycholog szkolny dokonują diagnozy sytuacji rodzinnej ucznia w oparciu o rozmowy z dzieckiem, wychowawcą, nauczycielami, wykorzystując narzędzia badawcze oraz zasięgając informacji w instytucjach wspomagających szkołę w rozwoju dzieci (MOPS, Sąd Rejonowy, Policja – dzielnicowi). Działania te są dostosowane do konkretnego przypadku. Działania powyższe są dokumentowane.
3. Pedagog/psycholog szkolny prosi do szkoły rodziców/opiekunów prawnych, przekazuje im informację na temat podejrzenia stosowania przemocy wobec dziecka. Przeprowadza rozmowę z rodzicami, informuje o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy wobec dziecka i obowiązkach prawnych szkoły: wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty”/ zgłoszenia sprawy do prokuratury, Policji/ złożenie

wniosku do Sądu Rejonowego Wydział Rodzinny i Nieletnich – rodzaj instytucji i powziętych środków jest uzależniony od treści materiałów zgromadzonych w toku postępowania diagnostycznego. Podczas rozmowy z rodzicami opracowuje się plan pomocy rodzinie, który uwzględnia sposoby zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, zmianę postaw rodzicielskich, metod wychowawczych itp.

4. Pedagog/psycholog szkolny informuje o swoich działaniach dyrektora szkoły.
5. Formularz „Niebieska Karta – A” przekazany jest przez dyrektora placówki do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego na terenie gminy/dzielnicy, w której dziecko faktycznie przebywa. W pozostałych przypadkach Dyrektor szkoły składa zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do prokuratury, Policji i/lub wniosek o wgląd w sytuację rodziny do Sądu Rejonowego – Wydział Rodzinny i Nieletnich w każdej sytuacji, kiedy dziecko jest ofiarą przestępstwa bądź istnieje takie podejrzenie.
6. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach tych instytucji.

20.

Procedura postępowania w sytuacji podejrzenia znajdowania się na terenie szkoły rodzica będącego pod wpływem alkoholu lub środków odurzających

---

W przypadku gdy podejrzewamy, że rodzic przebywający na terenie szkoły jest pod wpływem alkoholu lub środków odurzających należy:

1. **Pod żadnym pozorem nie wydawać mu dziecka.**
2. Poprosić go o natychmiastowe opuszczenie terenu szkoły, a w przypadku odmowy wykonania tego polecenia, bądź niewłaściwego zachowania z jego strony, po uzgodnieniu z dyrekcją szkoły, niezwłocznie wezwać policję i spróbować odizolować go od uczniów.
3. Poprosić o wyznaczenie innej osoby (i skontaktowanie się z nią), która odbierze dziecko ze szkoły, a w przypadku braku współpracy z jego strony, samemu podjąć działania w kierunku kontaktu z taką osobą i ustalenia sposobu i czasu odbioru dziecka.

21.

Procedura postępowania w przypadku ujawnienia zdarzenia cyberprzemocy

---

Szkoła prowadzi działania wychowawczo – profilaktyczne uświadamiające całej społeczności szkolnej (uczniom, rodzicom, nauczycielom i innym pracownikom szkoły) zasady korzystania i zagrożenia płynące z użytkowania różnych technologii komunikacyjnych.

W szkole podejmuje się interwencję w każdym przypadku ujawnienia cyberprzemocy. Ujawnienie przypadku cyberprzemocy: informacja o tym, że w szkole miała miejsce cyberprzemoc może pochodzić z różnych źródeł. Osobą zgłaszającą fakt prześladowania może być poszkodowany uczeń, jego rodzice/opiekunowie, inni uczniowie, nauczyciele oraz świadkowie zdarzenia.

1. Jeśli wiedzę o zajściu posiada nauczyciel niebędący wychowawcą, powinien przekazać informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga lub psychologa szkolnego.
2. Pedagog lub psycholog szkolny wspólnie z wychowawcą powinni dokonać analizy zdarzenia i zaplanować dalsze postępowanie.
3. Do zadań szkoły należy także ustalenie okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.
4. Pedagog lub psycholog szkolny we współpracy z nauczycielem zajęć komputerowych w procedurze interwencyjnej, o ile to możliwe, zabezpieczają dowody cyberprzemocy.
5. Poważne przypadki cyberprzemocy przebiegające z naruszeniem prawa (np. groźby karalne, propozycje seksualne, publikowanie nielegalnych treści) muszą być bezwzględnie zgłaszane na policję.
6. Dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny o sprawie w sytuacji, gdy:

- rodzice/opiekunowie sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nie zaniechał dotychczasowego postępowania, lub gdy do szkoły napływają informacje o innych przejawach demoralizacji dziecka;

- szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami/opiekunami, konsekwencje regulaminowe wobec ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem itp.), a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów.

7. W przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, pedagog lub psycholog szkolny wraz z wychowawcą powinni podjąć następujące działania:

- przeprowadzić rozmowę z uczniem, której celem jest ustalenie okoliczności zajścia, wspólnie zastanowić się nad jego przyczynami i poszuka rozwiązania sytuacji konfliktowej; jeśli w zdarzeniu brała udział grupa uczniów, należy rozmawiać z każdym z nich z osobna, zaczynając od jej lidera (nie można konfrontować sprawcy z osobą doświadczającą cyberprzemocy!);
- omówić z uczniem skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach regulaminowych, które zostaną wobec niego zastosowane. Dodatkowo uczeń – sprawca może mieć czasowy zakaz korzystania ze szkolnej pracowni multimedialnej w czasie wolnym lub przynoszenia do szkoły akcesoriów elektronicznych

- podejmując decyzję o rodzaju kary należy wziąć pod uwagę: rozmiar i rangę szkody, czas trwania prześladowania, czy było to długotrwałe działanie, czy pojedynczy incydent, świadomość popełnianego czynu, rodzaj rozpowszechnianego materiału;
  - zobowiązać sprawcę do zaprzestania swojego działania i usunięcia z sieci internetowej szkodliwych materiałów;
  - ustalić ze sprawcą sposób zadośćuczynienia wobec osoby doświadczającej cyberprzemocy.
8. Rodzice/opiekunowie sprawcy zostają poinformowani o przebiegu zdarzenia i zapoznani z materiałem dowodowym, a także z decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środków dyscyplinarnych wobec ich dziecka.
  9. Osoba doświadczająca cyberprzemocy otrzymuje w szkole pomoc psychologiczno- pedagogiczną udzielaną przez pedagoga lub psychologa szkolnego. Natomiast po zakończeniu interwencji wychowawca wraz z osobą udzielającą pomocy monitorują sytuację ucznia sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocy bądź odwetowe ze strony sprawcy.
  10. Rodzice/opiekunowie dziecka doświadczającego cyberprzemocy zostają poinformowani o problemie i podjętych działaniach szkoły.
  11. Pedagog szkolny (koordynator d.s. bezpieczeństwa) lub psycholog szkolny zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami/opiekunami oraz świadkami zdarzenia.

22. Procedura używania telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych

---

1. Podczas zajęć edukacyjnych oraz przerw obowiązuje całkowity zakaz używania telefonów komórkowych (aparaty powinny być wyłączone i schowane).
2. Telefon może być użyty tylko w nagłych przypadkach w obecności nauczyciela.
3. Nagrywanie dźwięku i obrazu za pomocą telefonu bądź innego nośnika jest zabronione.
4. Uczeń zobowiązany jest do pilnowania swojego telefonu. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zgubienie lub uszkodzenie aparatu w trakcie lekcji, przerw oraz innych zajęć (np. na wycieczce, w kinie).
5. Jeżeli uczeń nie przestrzega powyższych zasad, to:
  - a. za pierwszym razem otrzymuje ustne upomnienie od nauczyciela,
  - b. za drugim razem nauczyciel zabiera telefon (po wcześniejszym wyłączeniu go przez ucznia) i przekazuje go zastępcy dyrektora w depozyt,
  - c. rodzice/prawni opiekunowie osobiście odbierają telefon z depozytu.

23.

Procedura postępowania w przypadku rozpowszechniania pornografii w szkole przez ucznia

---

1. W przypadku powzięcia przez nauczyciela/rodzica lub inną osobę informacji o rozpowszechnianiu przez ucznia pornografii w Internecie, w szkole należy bezzwłocznie powiadomić dyrektora szkoły oraz administratora sieci o zaistniałym zdarzeniu.
2. W przypadku, gdy uczeń przekazuje informację o osobach, które pokazywały materiały pornograficzne, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez sprawców zdarzenia.
3. Dyrektor szkoły przekazuje informację o stwierdzonym zagrożeniu pracownikom szkoły.
4. Wychowawca klasy i pedagog szkolny podejmują działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania zagrożeń, jakie niesie za sobą upublicznianie materiałów o charakterze pornograficznym oraz wskazują możliwe konsekwencje tego typu działań.
5. Dyrektor wzywa do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia, który rozpowszechniał materiały pornograficzne.
6. Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny przeprowadza rozmowę z rodzicami /prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.

24.

Procedura postępowania w przypadku wystąpienia pedofilii na terenie szkoły

---

1. Po stwierdzeniu zagrożenia należy powiadomić dyrektora oraz pedagoga/psychologa szkolnego.
2. W przypadku potwierdzenia informacji o pojawianiu się osób obcych, zaczepiających uczniów, należy bezzwłocznie powiadomić najbliższą placówkę policji.
3. Dyrektor szkoły przekazuje pracownikom szkoły informację o stwierdzonym zagrożeniu.
4. Wychowawcy klas oraz pedagog szkolny podejmują działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania potencjalnego zagrożenia oraz wskazania możliwych form przekazania informacji o osobach, które mogą stwarzać zagrożenie.
5. W przypadku stwierdzenia, że uczeń był molestowany, bezzwłocznie powiadamia się rodziców/prawnych opiekunów ucznia oraz policję w celu przeprowadzenia czynności sprawdzających, które umożliwią ustalenie sprawy molestowania.
6. Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny przeprowadza indywidualną rozmowę z uczniem - w obecności rodziców ustala przyczyny i okoliczności zdarzenia.
7. Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ustala działania z udziałem psychologa lub pedagoga w celu zapewnienia opieki nad uczniem.

25. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia wszawicy w szkole

---

Procedura zgodna z zaleceniami Departamentu Matki i Dziecka w Ministerstwie Zdrowia

1. W sytuacji stwierdzenia przypadków wszawicy w Szkole Dyrektor placówki zarządza przeprowadzenie przez pielęgniarkę lub higienistkę kontroli czystości skóry głowy u wszystkich dzieci grupie lub klasie oraz wszystkich pracowników szkoły lub placówki, z zachowaniem zasady intymności (kontrola indywidualna w wydzielonym pomieszczeniu). Kontrola może również zostać przeprowadzona z inicjatywy pielęgniarki lub higienistki szkolnej.
2. Pielęgniarka - lub w sytuacji braku pielęgniarki -wychowawca zawiadamia rodziców dzieci, u których stwierdzono wszawicę o konieczności podjęcia niezwłocznie zabiegów higienicznych skóry głowy. W razie potrzeby informuje o sposobach zwalczania wszawicy. Może przekazać przygotowane wcześniej materiały informacyjne. Podczas rozmowy zachowuje zasady intymności.
3. Pielęgniarka lub higienistka szkolna informuje dyrektora placówki o wynikach kontroli i skali zjawiska w klasie/grupie dzieci ewentualnie w całej szkole lub placówce.
4. Dyrektor lub upoważniona osoba wychowawca lub nauczyciel informuje wszystkich rodziców uczniów lub wychowanków o stwierdzeniu wszawicy w szkole lub przedszkolu. Zaleca:
  - 1) podjęcie kuracji specjalnymi preparatami nie tylko dziecka, ale także rodziny,
  - 2) codzienną kontrolę czystości głowy dziecka oraz czystości głów domowników.
5. W przypadku gdy rodzice zgłoszą trudności w przeprowadzeniu kuracji (np. brak środków na zakup preparatu), dyrektor szkoły lub placówki we współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej, udzielają rodzicom lub opiekunom niezbędnej pomocy.
6. Pielęgniarka lub higienistka szkolna po upływie od 7 do 10 dni kontroluje stan czystości skóry głowy dzieci po przeprowadzonych zabiegach higienicznych przez rodziców.
7. W sytuacji stwierdzenia nieskuteczności zalecanych działań pielęgniarka zawiadamia o tym dyrektora placówki w celu podjęcia bardziej radykalnych kroków.
8. Jeśli rodzice uchylają się od podjęcia kuracji dyrektor szkoły zawiadamia ośrodek pomocy społecznej o konieczności wzmożenia nadzoru nad realizacją funkcji opiekuńczych przez rodziców dziecka oraz udzielenia im potrzebnego wsparcia.

26.

Procedura postępowania w przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych lub innych niebezpiecznych substancji czy przedmiotów

---

Należy:

1. Uniemożliwić dostęp osób postronnych do niebezpiecznych przedmiotów;
2. Zapewnić bezpieczeństwo osobom przebywającym na terenie szkoły – w przypadku zagrożenia przeprowadzić ewakuację osób i mienia;
3. Wezwać policję;
4. Poinformować siły policyjne o rozkładzie pomieszczeń w obiekcie i o ich wyposażeniu oraz rozmieszczeniu tego wyposażenia;
5. Pod żadnym pozorem nie wolno dotykać i przemieszczać podejrzanych niebezpiecznych przedmiotów lub ładunków;
6. Zachować spokój i opanowanie, nie dopuścić do paniki.

27.

Procedura postępowania w przypadku wtargnięcia napastnika (terrorysty) do szkoły

---

Poniższe rekomendacje odnoszą się do niezbędnej reakcji nauczyciela i dotyczą sytuacji wtargnięcia napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią, który strzela do osób znajdujących się na korytarzu i w salach lekcyjnych, tzw. aktywny strzelec.

1. Jeżeli nie miałeś szansy na ucieczkę, ukryj się, zamknij drzwi na klucz (zabarykaduj się) – szybkie zamknięcie drzwi może uniemożliwić napastnikowi wejście do pomieszczenia i zabicie kolejnych osób.

2. Wycisz i uspokój uczniów – wszelkie dźwięki wydostające się z sal lekcyjnych mogą spowodować próbę wejścia napastnika do pomieszczenia lub ostrzelanie sali lekcyjnej przez drzwi czy ścianę.

3. Zaopiekuj się uczniami ze SPE i uczniami, którzy potrzebują pomocy – należy zwrócić szczególną uwagę na dzieci, które specyficznie reagują na stres i mogą mieć problemy z opanowaniem emocji.

4. Każ bezwzględnie wyciszyć, wyłączyć telefony – niespodziewane sygnały telefonów mogą zdradzić obecność osób wewnątrz zamkniętych pomieszczeń i zachęcić napastnika do wejścia.

5. Poinformuj policję wysyłając informację tekstową – SMS o zaistniałej sytuacji – w przypadku wtargnięcia napastnika do szkoły niezbędnym jest natychmiastowe przekazanie informacji policji.

6. Zasłoń okno, zgaś światło – należy zaciemnić salę, aby utrudnić obserwację osób zabarykadowanych w salach lekcyjnych przez osoby współpracujące z napastnikami, a znajdujące się na zewnątrz obiektu szkolnego.

7. Nie przemieszczaj się – przemieszczanie się może powodować dźwięki lub cień, który może zostać zauważony przez napastników.

8. Stań poniżej linii okien, zejdź ze światła drzwi – przebywanie w świetle drzwi rzuca cień i może zostać zauważone przez napastników.

9. Zejdź z linii strzału, połóż się na podłodze – z reguły napastnicy strzelają na wysokości około 1 do 1,5 m. Strzały z broni palnej bez problemu penetrują drzwi i mogą zabić osoby znajdujące się wewnątrz.

10. Jeżeli padną strzały, nie krzycz – napastnicy oddając na ślepo strzały przez zamknięte drzwi chcą sprowokować krzyki przerażonych osób i upewnić się czy w salach rzeczywiście nikogo nie ma.

11. Nie otwieraj nikomu drzwi – interweniujące oddziały policji w przypadku takiej konieczności same

otworzą drzwi. Napastnicy mogą zmusić osoby funkcyjne do przekazania komunikatu, który ma spowodować otwarcie drzwi.

12. W przypadku wtargnięcia napastnika do pomieszczenia podejmij walkę, która może być ostatnią szansą na uratowanie życia – w sytuacji obecności aktywnego strzelca jego celem jest zabicie jak największej liczby ludzi. W takiej sytuacji podjęcie walki może dać jedyną szansę na uratowanie życia. W przypadku bezpośredniego kontaktu z napastnikami, którzy dążą do przejęcia kontroli nad szkołą.

13. Wykonuj bezwzględnie polecenia napastnika – wszelkie próby oporu mogą być uznane przez napastników jako akt agresji i zakończyć się śmiercią zakładników.

14. Na żądanie terrorystów oddaj im przedmioty osobiste, np. telefon – wszelkie próby oszukania napastników mogą zakończyć się śmiercią osoby oszukującej .

15. Poinformuj, że nie możesz wykonać jakiegoś polecenia – w takim przypadku ewentualne niewykonanie polecenia napastników nie zostanie potraktowane jako próba oporu.

16. Nie patrz terrorystom w oczy, unikaj kontaktu wzrokowego – w takiej sytuacji patrzenie w oczy może zostać uznane za akt prowokacji i agresji.

17. Nigdy nie odwracaj się plecami do napastnika – odwracanie plecami może zostać uznane jako akt agresji czy lekceważenia, utrudnia także orientację w sytuacji.

18. Nie zwracaj na siebie uwagi – niezwracanie na siebie uwagi może zwiększyć szansę na uratowanie życia w przypadku, gdy zamachowcy zdecydują się zabić kogoś dla przykładu.

19. Nie lekceważ napastnika i nie bądź agresywny – brak szacunku i agresja mogą zostać ukarane przez zamachowców.

20. Nie oszukuj terrorysty – oszustwo może zostać potraktowane jako brak szacunku czy agresji i zostać ukarane.

21. Uspokój uczniów, zawsze zwracaj się do nich po imieniu – zwracanie się do uczniów po imieniu pozwala na ich spersonalizowanie, co może spowodować lepsze ich traktowanie przez zamachowców.

22. Poinformuj napastnika o uczniach ze schorzeniami – wiedza ta w konsekwencji obniży agresję ze strony zamachowców wobec dzieci, których zachowanie odstaje od reszty.

23. Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów – każda aktywność podjęta bez zgody zamachowców może zostać potraktowana jako akt oporu czy agresji i w konsekwencji ukarana.

24. Zawsze korzystaj z dobrej woli terrorysty – nigdy nie wiadomo, kiedy kolejny raz będziemy mogli napić się czy zjeść posiłek.

W przypadku działań antyterrorystycznych podjętych przez policję:

25. Nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów – możesz zostać uznany za terrorystę – policja w trakcie operacji odbijania zakładników nie jest w stanie odróżnić napastników od ofiar.

26. Nie próbuj pomagać służbom ratowniczym, dyskutować z nimi – próba pomocy siłom bezpieczeństwa bez ich wyraźnej zgody czy prośby może zostać potraktowane jako akt agresji.
27. Połóż się na podłodze, trzymaj ręce z otwartymi dłońmi najlepiej na wysokości głowy – taka pozycja pozwala widzieć ewentualne niebezpieczne narzędzia będące w posiadaniu zamachowców, którzy wtopili się w szeregi zakładników.
28. Słuchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawaj się jej działaniom – postawa taka ułatwia działania policji, a także identyfikację zamachowców, którzy próbują się wtopić w szeregi napastników
29. Nie trzymaj oczu w przypadku użycia gazów łzawiących – tarcie oczu tylko pogarsza skutki użycia gazu łzawiącego.
30. Pytaj o pozwolenie zaopiekowania się swoimi uczniami – wszelkie samowolne działania mogą zostać potraktowane jako akt agresji i mogą utrudnić akcję ratunkową.
31. Odpowiadaj na pytania funkcjonariuszy – policja zbiera kluczowe informacje mające się przyczynić do skutecznej akcji uwolnienia zakładników i identyfikacji zamachowców.
32. Bądź przygotowany na traktowanie ciebie jako potencjalnego terrorysty dopóki twoja tożsamość nie zostanie potwierdzona – w pierwszej fazie operacji odbijania zakładników policja nie jest w stanie odróżnić zakładników od napastników, którzy często próbują się wtopiać w tłum i uciec z miejsca ataku.
33. Po wydaniu polecenia wyjścia – opuść pomieszczenie jak najszybciej, oddal się we wskazanym kierunku – w przypadku interwencji sił bezpieczeństwa należy wykonać polecenia dokładnie tak, jak tego chcą siły interwencyjne.
34. Nie zatrzymuj się dla zabrania rzeczy osobistych, zawsze istnieje ryzyko wybuchu lub pożaru – najważniejsze jest uratowanie życia i zdrowia, a dopiero później ratowanie dóbr materialnych.

28.

Procedura postępowania w przypadku skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły

---

Przez zagrożenie chemiczne rozumiemy uwolnienie niebezpiecznych dla ludzi i środowiska pierwiastków chemicznych oraz ich związków, mieszanin lub roztworów występujących w środowisku lub powstałych w wyniku działalności człowieka. Zagrożenie może wynikać także z stosowania broni biologicznej (broń B, broń bakteriologiczna). W broni B ładunki bojowe są wypełnione mikroorganizmami chorobotwórczymi: bakteriami (wąglik, brucelozą etc.) wirusami (ospy, gorączki krwotocznej, zapalenia mózgu, wirusa HIV), toksynami (rycyna, toksyna otulinowa), grzybami lub pierwotniakami.

Sytuacja, gdy nastąpiło skażenie szkoły (szkoła otrzymuje informację o możliwym skażeniu substancją chemiczną/ biologiczną – np. telefon o zamiarze ataku).

Należy wówczas:

1. Zaalarmować wszystkich przebywających na terenie szkoły, a osoby przebywające na zewnątrz ewakuować do budynku szkoły przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru;
2. Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby – policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego ataku;
3. W budynku – szkole, zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację;
4. W miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki – maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do zmywania skóry;
5. Przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznego do wnętrza pomieszczeń częsta zmiana tamponu lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji;
6. Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku;
7. Do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji nie wolno opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych;

8. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

Sytuacja, gdy szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną, a zagrożenie zostało wykryte natychmiast lub szybko po jego pojawieniu się.

Należy wówczas:

1. Nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy;
2. Aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem;
3. Pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów;
4. Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób;
5. Powiadomić osobę odpowiedzialną za zarządzanie kryzysowe w szkole – dyrektora, zastępcę dyrektora, osobę upoważnioną przez dyrekcję, tj. Koordynatora d.s. Bezpieczeństwa;
6. Zaalarmować wszystkie osoby przebywające na terenie szkoły i ewakuować je w rejon ewakuacji, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru – rejonów ewakuacji powinno być kilka, znajdujących się w różnych kierunkach od szkoły, gdyż nie znamy kierunku wiatru, z jakiego będzie wiał w czasie przedmiotowego zagrożenia, rejonem ewakuacji powinien być budynek/budynki, a nie otwarta przestrzeń;
7. Natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadomić odpowiednie służby – policja, straż pożarna, pogotowie ratunkowe kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia;
8. Jeśli miał miejsce kontakt z substancją, należy: umyć dokładnie ręce wodą i mydłem, zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją i włożyć do plastikowego worka;
9. Po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić, palić do czasu uzyskania zgody odpowiednich służb – policja, straż pożarna, wyspecjalizowana jednostka zwalczania skażeń i zakażeń;
10. W obiekcie – budynku, do którego nastąpiła ewakuacja zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację;
11. Sporządzić listę osób, które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej. Listę przekazać policji;
12. W miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki – maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do zmywania skóry;
13. Przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środków

biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń – częsta zmiana tamponu lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji;

14. Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku;

15. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

Gdy szkoła została skażona substancją chemiczną/ biologiczną, a zagrożenie zostało wykryte późno, np. gdy pojawiły się objawy reakcji na substancję lub/i ogniska zachorowań:

Należy wtedy:

1. Nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy

2. Powiadomić osobę odpowiedzialną w szkole za zarządzanie kryzysowe – dyrektora, zastępcę dyrektora, osobę upoważnioną przez dyrekcję, tj. Koordynatora d.s. Bezpieczeństwa;

3. Przykryć substancję np. Kocem, aby zapobiec jej rozprzestrzenianiu się;

4. Pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów;

5. Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób;

6. Ogłosić alarm i wszystkich uczniów, nauczycieli oraz pracowników znajdujących się bezpośrednio poza budynkiem, a przebywających na terenie szkoły ewakuować do wnętrza szkoły;

7. Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby – policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia;

8. W szkole zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację a budynek szkoły wraz ze wszystkimi obecnymi wewnątrz osobami odizolować od bezpośredniego otoczenia przygotowując się do ewentualnej kwarantanny;

9. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

29. Procedura postępowania w przypadku podejrzanego pakunku

Podejrzany pakunek to przesyłka z ładunkiem wybuchowym lub nieznaną substancją. W przypadku podejrzenia jej otrzymania:

- 1) Odizoluj miejsce znajdowania się podejrzanego pakunku - należy założyć, że podejrzany pakunek jest ładunkiem wybuchowym, dopóki taka ewentualność nie zostanie wykluczona
- 2) Nie dotykaj, nie otwieraj i nie przesuвай podejrzanego pakunku - w przypadku ładunku wybuchowego może on eksplodować w trakcie próby manipulowania
- 3) Okryj pakunek w przypadku stwierdzenia wydobywania się z niego innej substancji (tylko jeżeli czas na to pozwala) - okrycie pakunku w przypadku wycieku nieznannej substancji może ograniczyć rozprzestrzenianie się substancji
- 4) Poinformuj o stwierdzeniu pakunku osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury - osoba odpowiedzialna może zarządzić ewakuację całości personelu szkoły
- 5) Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji - ewakuacja musi być rozpoczęta niezwłocznie po ogłoszeniu odpowiedniego sygnału. Ewakuacja ma na celu ochronę personelu przed skutkami ewentualnej eksplozji ładunku
- 6) Nie używaj telefonu komórkowego - eksplozja ładunku może zostać zainicjowana falami emitowanymi przez telefon komórkowy
- 7) Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb - w trakcie uruchomienia procedury niezbędna jest dyscyplina i niezwłoczne wykonywanie wszystkich poleceń osoby kierującej sytuacją kryzysową
- 8) W miejscu ewakuacji policz wszystkie dzieci i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi - szybkie sprawdzenie obecności wszystkich dzieci, ułatwi zakończenie ewakuacji całości personelu szkoły
- 9) Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu - informacja ta pozwoli rodzicom na sprawną odbiór dzieci i nie spowoduje blokowania dróg ewakuacyjnych

30.

Procedura postępowania nauczycieli oraz metody współpracy Szkoły z Policją w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży przestępczością i demoralizacją

---

1. Szkoła prowadzi systematyczną współpracę z Policją w zakresie działań ujętych w Programie Wychowawczo-Profilaktycznym Szkoły na dany rok szkolny w formie warsztatów, spotkań z funkcjonariuszami Policji z uczniami szkoły oraz pedagogizacji Rodziców uczniów.
2. Dodatkowo współpraca może mieć charakter interwencyjny. **Policję należy powiadomić** w przypadku, gdy sprawa dotyczy:
  - 1) rozboju, poważnego uszkodzenia ciała
  - 2) kradzieży/zniszczenia mienia (o wartości powyżej 500zł)
  - 3) gdy uczeń na terenie szkoły znajduje się pod wpływem środków odurzających/alkoholu bądź jest w ich posiadaniu
  - 4) gdy uczeń jest w posiadaniu substancji przypominającej wyglądem narkotyk
  - 5) gdy uczeń jest w posiadaniu niebezpiecznych przedmiotów
  - 6) gdy uczeń jest w posiadaniu środków pirotechnicznych lub ich używa na terenie szkoły
  - 7) gdy uczeń uprawia nierząd
  - 8) gdy uczeń jest ofiarą cyberprzemocy
  - 9) gdy uczeń systematycznie uchyla się od wypełniania obowiązku szkolnego, uprawia włóczęgostwo
  - 10) gdy uczeń przynależy do grupy przestępczej lub popełnia czyny zabronione
  - 11) gdy nieletni sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest znana
  - 12) znieważenia/naruszenia nieetykalności nauczyciela przez ucznia (gdy nauczyciel zdecyduje o podjęciu takich kroków)
  - 13) innych zdarzeń na terenie szkoły zagrażających życiu uczniów.
3. W przypadku, gdy uczeń jest ofiarą czynu karalnego, nauczyciel powinien podjąć następujące czynności:
  - 1) udzielenie pierwszej pomocy (przedmedycznej), bądź zapewnienia jej udzielenia poprzez wezwanie lekarza, w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń,
  - 2) niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły,
  - 3) powiadomienie rodziców ucznia,
  - 4) niezwłoczne wezwanie Policji w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.
4. Na terenie szkoły każdy uczeń może zostać wylegitymowany przez Policję.

5. **Legitymowanie** ma na celu przede wszystkim :

- 1) identyfikację osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa lub wykroczenia, ustalenie świadków zdarzenia powodującego naruszenie bezpieczeństwa lub porządku publicznego,
- 2) wykonanie polecenia wydanego przez sąd, prokuratora, organy administracji rządowej i samorządu terytorialnego, identyfikację osób wskazanych przez pokrzywdzonych jako sprawców przestępstw lub wykroczeń, poszukiwania osób zaginionych lub ukrywających się przed organami ścigania i wymiarem sprawiedliwości.

6. Na terenie szkoły można dokonać również **przeszukania** w celu:

- 1) znalezienia rzeczy mogących stanowić dowód w sprawie lub podlegających zajęciu w postępowaniu karnym
- 2) wykrycia lub zatrzymania oraz przymusowego doprowadzenia osoby podejrzanej.

7. Dopuszczalne jest również **przesłuchanie** ucznia na terenie szkoły, przy czym:

- 1) jeżeli uczeń nie ma ukończonych 17 lat a jest podejrzany o popełnienie czynu karalnego przesłuchanie powinno odbywać się w obecności rodziców lub nauczycieli.
- 2) w charakterze świadka można przesłuchiwać każdego małoletniego, bez względu na wiek i w takiej czynności nie jest konieczny udział rodziców.

Wsparcie w sytuacjach trudnych

Drodzy Uczniowie, Rodzice/ Opiekunowie, Wychowawcy i Nauczyciele!

Poniżej zamieszczono wykaz podmiotów i danych teleadresowych, dzięki którym można uzyskać wsparcie m.in. w sytuacjach trudnych oraz przeżywanego kryzysu, utraty lub zagrożenia poczucia bezpieczeństwa.

- 1. Niebieska Linia – Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.** Jeśli jesteś świadkiem lub doświadczasz przemocy fizycznej, psychicznej lub innej w rodzinie, szkole, pracy lub Twoim otoczeniu, możesz anonimowo uzyskać informację, gdzie szukać pomocy, jak rozwiązać problem, porozmawiać ze specjalistą, tj. psychologiem lub prawnikiem.
e-mail: pogotowie@niebieskalinia.pl
Telefon: 800 120 002 – Bezpłatna linia jest czynna 24h/dobę
- 2. Centrum Wsparcia –** bezpłatny telefon 800 70 2222 dla osób w kryzysie czynny 24h / dobę, 7 dni w tygodniu (także w święta). Centrum Wsparcia udziela porad dzieciom, młodzieży i osobom dorosłym. Posiada ono stronę internetową www.linia wsparcia.pl, na której, poza psychologami dyżurującymi pod telefonem wsparcia, umieszczono informację o dyżurach specjalistów: psychiatry, prawnika, pracownika socjalnego. Można też porozmawiać przez czat internetowy, wysłać wiadomość e-mail oraz znaleźć informację o instytucjach pomocowych.
Wiadomość e-mail można wysłać przez formularz kontaktowy dostępny na stronie lub na adres e-mail: porady@linia wsparcia.pl
- 3. Bezpłatny kryzysowy telefon zaufania dla dorosłych – 116 123**
Można dzwonić codziennie, w godzinach 14:00 – 22:00 (od poniedziałku do niedzieli, z wyjątkiem dni świątecznych). Telefon dostępny jest dla osób, które z różnych powodów nie mają możliwości bezpośredniego kontaktu z psychologiem; udzielana jest tu pomoc osobom doświadczającym kryzysu emocjonalnego, samotnym, cierpiącym z powodu depresji, bezsenności, chronicznego stresu oraz bliskim osób w kryzysie.
- 4. Telefon zaufania dla osób cierpiących na depresję – 22 484 88 01**
- 5. Bezpłatny telefon zaufania dla dzieci i młodzieży Rzecznika Praw Dziecka 800 12 12 12.** Można dzwonić: od poniedziałku do piątku, w godzinach 8:15 – 20:00. Pod numer Dziecięcego Telefonu Zaufania mogą również dzwonić osoby dorosłe, aby zgłosić problemy dzieci.

6. **Bezpłatny telefon wsparcia Fundacji „Nagle Sami” 800 108 108 dla osób po stracie bliskich (będących w żałobie).** Można dzwonić: od poniedziałku do piątku, w godzinach 14:00 – 20:00. Linia adresowana jest do wszystkich osób w żałobie, które potrzebują pomocy. Dzwoniący mogą anonimowo porozmawiać o swojej sytuacji, otrzymać wsparcie czy zasięgnąć porady. Dyżury w Telefonie Wsparcia pełnią psychologowie i przeszkoleni studenci ostatnich lat psychologii.